

Kazimierz Ambroziak
**WSPOMAGANIE SZKÓŁ PRZEZ
SAMORZĄDY LOKALNE
– POWIAT GIŻYCKI**

PRZYKŁADY DZIAŁAŃ

Warszawa 2015

Projekt graficzny i skład

Łukasz Kluz

Wykorzystano elementy projektu

Studia Kreatywnego Małgorzaty Barskiej

Ośrodek Rozwoju Edukacji

Warszawa 2015

Udostępnianie

Ośrodek Rozwoju Edukacji

00-478 Warszawa

Aleje Ujazdowskie 28

www.ore.edu.pl

Materiał przygotowany w ramach programu *System doskonalenia nauczycieli oparty na ogólnodostępnym kompleksowym wspomaganie szkół*, realizowanego przez Ośrodek Rozwoju Edukacji. Projekt współfinansowany przez Unię Europejską w ramach środków Europejskiego Funduszu Społecznego.

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

OŚRODEK
ROZWOJU
EDUKACJI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Podczas konferencji „Rozwiązania w zakresie wspomaganie szkół wypracowane przez samorządy lokalne – beneficjentów konkursu 3.5” organizowanej przez Ośrodek Rozwoju Edukacji, która odbyła się w dniach 16–17 kwietnia 2015 r., przedstawiciele powiatu giżyckiego zaprezentowali szczegółowe rozwiązania wspomaganie szkół realizowane w trakcie projektu „SORE działają w szkole – nowy model doskonalenia nauczycieli w powiecie giżyckim”.

Projekt w zakresie wspomaganie szkół zgodnie z Uchwałą Zarządu Powiatu realizowany jest przez Powiatowy Zespół Obsługi Szkół i Placówek Oświatowych w Giżycku. Kierownikiem projektu został dyrektor PZOSiPO, a za obsługę księgową i administracyjną odpowiadają pracownicy Zespołu. Koordynatorem projektu jest dyrektor Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej. Szkolni Organizatorzy Rozwoju Edukacji oraz koordynatorzy sieci zostali wyłonieni na podstawie przeprowadzonego konkursu. SORE to m.in. nauczyciele, byli doradcy metodyczni, pracownicy Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej i Biblioteki Pedagogicznej, doświadczeni w pracy z dorosłymi. Mają oni również kompetencje do wykonywania postawionych przed nimi zadań, m.in. do:

- diagnozy potrzeb szkoły/przedszkola,
- opracowania rocznego planu wspomaganie,
- przygotowania szczegółowej specyfikacji technicznej do zamówień publicznych na ekspertów,
- organizowania i monitorowania przebiegu form wsparcia,
- wspierania placówek we wdrożeniu do praktyki szkolnej nowych umiejętności nabytych w ramach oferty doskonalenia,
- opracowania sprawozdania z realizacji RPW i przedstawienia go radzie pedagogicznej.

W celu prawidłowej realizacji zadań SORE spotykają się raz w tygodniu z koordynatorem projektu, omawiając na bieżąco działania realizowane w placówkach. Dotychczasowe doświadczenia pokazały konieczność tych spotkań, podczas których następuje wymiana doświadczeń, informacji o sukcesach i występujących trudnościach, a także wzajemne wspieranie się zespołu projektowego przy pojawiających się problemach.

Koordynatorami sieci w wyniku przeprowadzonych konkursów zostali byli lub obecni dyrektorzy szkół, których kompetencje dają gwarancję wysokiej jakości pracy sieci. Wśród zadań koordynatorów sieci są m.in. przygotowanie planu działania sieci współpracy i samokształcenia zgodnie z potrzebami zgłoszonymi przez uczestników, organizacja spotkań sieci, moderowanie forum dyskusyjnego na platformie cyfrowej, przekazywanie materiałów samokształceniowych i innych przydatnych w praktyce pedagogicznej, sporządzenie rocznego sprawozdania z pracy sieci i przedstawienie go jej uczestnikom. Koordynatorzy – tak jak SORE – odbywają cotygodniowe spotkania z koordynatorem projektu, podsumowując na bieżąco realizowane zadania i planując następne przedsięwzięcia.

1 września 2013 r. do projektu wspomaganie szkół przystąpiło 7 przedszkoli (w tym 4 publiczne), 18 szkół podstawowych, 10 gimnazjów, 8 szkół ponadgimnazjalnych. Utworzono 4 sieci:

- sieć dyrektorów „Pozapedagogiczne obowiązki dyrektora szkoły”,

- sieć wychowawców „Nauczyciele pracują zespołowo”,
- sieć matematyków „Jak wspierać dziecko w uczeniu się matematyki”,
- sieć humanistów „Jak pobudzić twórcze myślenie uczniów”.

Na początku procesu wspomagania przeprowadzono w każdej placówce diagnozę potrzeb i wybór wspomaganego obszaru. Istotne było także zebranie oczekiwań dyrektorów w zakresie planowanego procesu, którzy określili je jako:

- rzetelna diagnoza potrzeb szkoły w zakresie doskonalenie nauczycieli,
- wzrost poziomu wiedzy i kompetencji we wspomaganym obszarze,
- podniesienie efektywności nauczania,
- wzbogacenie warsztatu metodycznego nauczycieli,
- wybór eksperta profesjonalisty.

Proces wspomagania w placówkach, mimo że przebiega organizacyjnie w ten sam sposób, jest jednak w każdej trochę odmienny. Wynika to ze specyfiki placówki, zaangażowania dyrektora, zrozumienia istoty procesu wspomagania przez nauczycieli, kultury organizacyjnej w placówce, a nawet doświadczenia i osobowości Szkolnego Organizatora Rozwoju Edukacji lub koordynatora sieci. Z doświadczeń zespołu projektowego wynika, że najbardziej efektywnie proces wspomagania przebiega w przedszkolach, w placówkach w małych miejscowościach oraz w tych, gdzie funkcjonują niewielkie rady pedagogiczne. Spotkano się tam z niewielkim oporem nauczycieli w trakcie realizowanych działań i zauważono duże zrozumienie dla istoty procesu. W niektórych placówkach SORE oraz eksperci stanęli przed zadaniem przełamania oporu nauczycieli (szczególnie nauczycieli przedmiotowych), którzy nie rozumieli potrzeby wspólnej pracy całej kadry pedagogicznej nad obszarem wybranym przez szkołę.

Mimo pojawiających się trudności proces wspomagania szkół i przedszkoli przebiega w sposób prawidłowy. Wspólnie wypracowano wiele materiałów, zainicjowano w placówkach nowe przedsięwzięcia, zrealizowano dużo wartościowych zadań np.:

opracowano program współpracy przedszkola ze środowiskiem lokalnym,

opracowano raport z wynikami i wnioskami czteroletnich wskaźników EWD dla szkoły zawodowej i wskaźnika EWD dla matury z matematyki,

wypracowano zestawy scenariuszy imprez okolicznościowych,

opracowano szkolny harmonogram działań angażujących uczniów w proces samokształcenia,

opracowano szkolny katalog metod aktywizujących i metod uczenia się,

utworzono Koło Miłośników Przyrody,

w przedszkolu utworzono stowarzyszenie wspierające pracę placówki,

opracowano koncepcję pracy szkoły,
przeprowadzono ewaluację wewnętrzną,
utworzono Mapę Sojuszników szkoły/przedszkola.

W trakcie realizacji procesu wspomagania szkół w sposób systematyczny wsparcia nauczycielom udzielali pracownicy Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej, którzy przeprowadzali warsztaty, pogadanki, konsultacje dla nauczycieli, rodziców i uczniów w zakresie realizowanych ofert, np. *Dlaczego ujednolicenie działań przedszkola i domu jest ważne dla rozwoju dziecka* (warsztat dla nauczycieli i rodziców), *Diagnoza gotowości szkolnej* (spotkanie dla rodziców), *Czy kiedy jestem zły, to jestem szczęśliwy?* (cykl spotkań dla uczniów i rodziców), *Granice w wychowaniu – 10 błędów popełnianych przez dobrych rodziców* (spotkanie dla rodziców) i inne. Pracownicy Biblioteki Pedagogicznej przygotowali wykaz dostępnej w bibliotece literatury dla ofert wybranych przez placówki oraz zorganizowali wystawki książek w trakcie konsultacji.

W zależności od potrzeb konkretnych placówek SORE angażowali do współpracy inne instytucje, które w ramach poszczególnych ofert wspomagały pracę szkół. Pracownicy Centrum Organizacji Pozarządowych pomagali w założeniu stowarzyszenia rodziców i nauczycieli w Przedszkolu (przedstawienie zasad zakładania i prowadzeniu stowarzyszenia, pomoc w przygotowaniu dokumentów), natomiast nauczyciele Specjalnego Ośrodka Szkolno-Wychowawczego przedstawiali metody wsparcia i terapii dzieci mających trudności w uczeniu się oraz pomagali w opracowywaniu indywidualnych programów edukacyjno-terapeutycznych dla uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi.

Przez cały okres trwania procesowego wspomagania szkół i przedszkoli monitorowanie zawierało kilka stałych elementów:

spotkania zespołu realizującego wspomaganie (SORE, koordynatorzy sieci, koordynator projektu, pracownicy biura projektu);

bieżący kontakt koordynatora projektu z dyrektorami placówek;

monitorowanie przez koordynatora projektu spotkań SORE z radami pedagogicznymi, spotkań w sieciach współpracy i samokształcenia;

sprawozdania z realizacji projektu składane Zarządowi Powiatu raz na kwartał przez dyrektora PZOŚIPO.

Bieżące monitorowanie realizacji projektu (czyli wspomaganie placówek) na terenie powiatu dawało możliwość szybkiego reagowania na pojawiające się trudności oraz programowania takich działań, aby cały proces przebiegał bez zakłóceń.

W trakcie realizacji projektu okazało się, że w celu efektywnego wsparcia nauczycieli oraz rozszerzenia działań wspomagających pracę placówek niezbędne jest powołanie Powiatowego Ośrodka Rozwoju Edukacji. PORE byłby jednostką wspomagającą jakościowy

rozwój placówek edukacyjnych w powiecie giżyckim oraz inicjatorem działań innowacyjnych oraz badawczych w zakresie kreowania polityki oświatowej na terenie powiatu. Uchwałą Rady Powiatu powołano taką placówkę w skład której weszły: Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna, Biblioteka Pedagogiczna oraz Ośrodek Doskonalenia Nauczycieli. W czasie warsztatów, które odbyły się w trakcie konferencji, przedstawiciele powiatu giżyckiego przedstawili uczestnikom konferencji zakres działań realizowanego projektu oraz w powiązaniu z tymi zagadnieniami propozycję sposobu organizacji PORE, biorąc pod uwagę sukcesy i trudności, z którymi spotkali się w swojej pracy.

Przyjmując założenie, że najbardziej istotna we wsparciu placówek oświatowych jest jego efektywność i trwałość, zaprezentowano następujące wnioski:

Zmiana wymaga czasu i cierpliwości, a efekty nie przychodzą od razu.

Róbmy to co możliwe, wykorzystując potencjał środowiska lokalnego.

Im lepiej zdiagnozowany jest problem, określone potrzeby i oczekiwania, tym efektywniej będzie przebiegać proces wspomaganie i wyższa będzie satysfakcja wszystkich uczestników procesu.

Konieczne jest uzyskanie wsparcia organów prowadzących dla działań wspierających placówki oświatowe.

Kluczowym elementem wsparcia jest dyrektor. Bez jego zaangażowania nie jest możliwa efektywność procesu i jego trwałość.

Wybór SORE, koordynatorów sieci i ekspertów musi nastąpić po dogłębnej analizie ich kompetencji i doświadczenia.

W trakcie warsztatów odbywających się w czasie konferencji uczestnicy analizowali możliwości dalszego kontynuowania procesu wspomaganie rozpoczętego we wrześniu 2013 r. Istotnym zagadnieniem, które poruszano w kontekście kontynuacji tych działań i organizacji Powiatowych Ośrodków Rozwoju Edukacji, była możliwość pozyskania środków finansowych. Przedstawiciele powiatu giżyckiego, dzieląc się swoim doświadczeniem w tym zakresie, wspólnie z innymi uczestnikami wypracowywali możliwe działania w celu pozyskania niezbędnych środków. Wszyscy uczestnicy warsztatów byli świadomi, że od tego będzie zależeć trwałość uzyskanych efektów i kontynuacja wypracowanych sposobów wsparcia.

Konferencja „Rozwiązania w zakresie wspomaganie szkół wypracowane przez samorządy lokalne – beneficjentów konkursu 3.5” organizowana przez Ośrodek Rozwoju Edukacji dała przedstawicielom powiatu giżyckiego możliwość nie tylko zaprezentowania zrealizowanych działań, lecz także (a może przede wszystkim) przekazania swoich refleksji i wniosków, które mogą posłużyć innym do jak najbardziej efektywnego wprowadzania procesu wsparcia szkół jako organizacji uczących się.

Projekt jest współfinansowany przez Unię Europejską w ramach środków Europejskiego Funduszu Społecznego

Aleje Ujazdowskie 28
00-478 Warszawa
tel. 22 345 37 00
fax 22 345 37 70

www.ore.edu.pl